

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 492/2011-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. januára 2012 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti H., a. s., S., zastúpenej JUDr. Ľ. N., advokátom, B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 MOBdo/6/2010 z 30. júna 2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti H., a. s., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 MOBdo/6/2010 z 30. júna 2011 p o r u š e n é b o l o .

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 MOBdo/6/2010 z 30. júna 2011 z r u š u j e a v e c v r a c i a n a ď a l š i e k o n a n i e .

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti H., a. s., trovy konania v sume 261,82 € (slovom dvestošesťdesiatjeden eur a osemdesiatdva centov) do dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na účet jej právneho zástupcu JUDr. Ľ. N., B.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. septembra 2011 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti H., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 MOBdo/6/2010 z 30. júna 2011 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka bola v obchodno-právnom konaní zaviazaná rozsudkom Okresného súdu Senica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 8 Cb 5/2005-318 z 9. decembra 2008 na zaplatenie sumy 365 945 Sk, zmluvnej pokuty vo výške 1 % denne z čiastky 365 945 Sk za obdobie od 19. augusta 2004 do zaplatenia a na náhradu trov konania. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 21 Cob 133/2009-355 z 19. novembra 2009 rozsudok okresného súdu v napadnutej časti potvrdil a žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Proti obidvom rozsudkom podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) na základe podnetu sťažovateľky mimoriadne dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým rozsudkom zamietol a sťažovateľke náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

Sťažovateľka v sťažnosti predovšetkým namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, následkom čoho je napadnutý rozsudok podľa jej názoru arbitrárny. Súčasne postup najvyššieho súdu, pri ktorom sa odvoláva na právne

názory okresného súdu a krajského súdu označuje za taký, ktorý nemá žiadnu oporu v Občianskom súdnom poriadku (ďalej aj „OSP“), pretože § 219 ods. 2 OSP „umožňuje iba odvolaciemu súdu, aby sa v odôvodnení svojho rozhodnutia obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia“.

Sťažovateľka ďalej uvádza, že „Najvyšší súd SR sa... vôbec nezaoberal a nevysporiadal s právnou argumentáciou Generálneho prokurátora SR uvedenou v Mimoriadnom dovolaní... na základe ktorej Generálny prokurátor SR navrhol, aby Najvyšší súd SR zrušil rozsudok Okresného súdu v Senici zo dňa 9. decembra 2008 č. k. 8 Cb 5/2005-318, okrem výroku, ktorým súd žalobu vo zvyšku o zaplatenie zmluvnej pokuty zamietol, ako aj rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 19. novembra 2009 č. k. 21 Cob 133/2009-355, a vrátil vec Okresnému súdu v Senici na ďalšie konanie.

Sťažovateľ predpokladal, že sa Najvyšší súd SR vyjadrí taktiež k názoru Okresného súdu v Senici, ktorý tento súd vyslovil vo svojom rozsudku zo dňa 9. decembra 2008 č. k. 8 Cb 5/2005-318 a ktorý je v zhode s názorom Krajského súdu v Trnave, vysloveným v uznesení tohto súdu č. k. 21 Cob/143/2007-249 zo dňa 30. 11. 2007.

Okresný súd v Senici vo vyššie uvedenom rozsudku totiž bez toho, aby uviedol konkrétne ustanovenia právnych predpisov, z ktorých jeho ďalej uvedený záver vyplýva, dospel k záveru, že prekážkou prevzatia diela žalovaným nemôže byť použitie dreva inej než predpokladanej kvality a zhotovenie diela iným spôsobom, než bol uvedený v projektovej dokumentácii, keďže tieto zmeny v realizácii nie sú podľa názoru Okresného súdu v Senici resp. Krajského súdu v Trnave v rozpore s funkciou predmetného diela. Chceme v tejto súvislosti opätovne osobitne zdôrazniť, že tento záver, ktorý bol podstatný pre právne posúdenie dôvodnosti a oprávnenosti žalobou uplatneného nároku, prvostupňový ani druhostupňový súd vôbec neodôvodnili, t. j. oba súdy neuviedli príslušné ustanovenia právneho predpisu, v ktorých by mal ich právny názor oporu...

V Rozsudku NS SR Najvyšší súd SR uviedol, že Mimoriadne dovolanie svojim obsahom bolo nad rámec podnetu sťažovateľa na podanie Mimoriadneho dovolania. Takéto konštatovanie však Najvyšší súd SR v Rozsudku NS SR bližšie neodôvodnil (ide teda o konštatovanie arbitrárnej povahy). V tejto súvislosti uvádzame, že Mimoriadne dovolanie bolo podané v rámci podnetu sťažovateľa na podanie Mimoriadneho dovolania, pretože

sťažovateľ odôvodnil svoj podnet aj tým, že Mimoriadnym dovolaním napadnutý rozsudok Okresného súdu Senica resp. rozsudok Krajského súdu v Trnave vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia otázky, kedy vzniká zhotoviteľovi (žalobcovi) voči objednávateľovi (žalovanému) nárok na zaplatenie ceny diela. Tento dôvod, pre ktorý sťažovateľ považuje uvedené rozsudky Okresného súdu v Senici resp. Krajského súdu v Trnave za nesprávne, vyplýva aj z Mimoriadneho dovolania.“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vydal toto rozhodnutie:

„1. Právoplatným rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. júna 2011 č. k. I M Obdo/6/2010 bolo porušené základné právo spoločnosti H., a. s... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ľudské právo... na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... o ochrane ľudských práv a základných slobôd...“

2. Ústavný súd Slovenskej republiky právoplatný rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. júna 2011 č. k. I MOBdo/6/2010 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť spoločnosti H., a. s... trovy právneho zastúpenia vo výške 589,10 eur na účet jej právneho zástupcu, JUDr. E. N., advokáta, a to do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd na neverejnom zasadnutí senátu 2. novembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), konštatoval, že spĺňa náležitosti ustanovené v § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde a nezistiac procesné prekážky, ktoré by podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde bránili jej prijatiu na ďalšie konanie, uznesením č. k. III. ÚS 492/2011-13 z 2. novembra 2011 sťažnosť prijal na ďalšie konanie.

Najvyšší súd sa k sťažnosti vyjadril listom sp. zn. KP 4/2011 (Nobs 173/2011) zo 6. decembra 2011, v ktorom uviedol:

„Z dôvodu, že najvyšší súd tohto času s vecou súvisiaci základný spis nemá k dispozícii, mohol vychádzať len z obsahu svojho rozhodnutia, ktorým mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietol. Z jeho odôvodnenia je zrejmé, že dovolací súd rozhodnutia vo veci konajúcich súdov (tak prvostupňového ako aj odvolacieho), vyhodnotil za správne a odvolal sa na ich právne závery. Poukázal na ustanovenie § 243e ods. 1 O. s. p. a generálnemu prokurátorovi vytkol, že mimoriadne dovolanie bolo nad rámec podnetu sťažovateľky. Vo vzťahu k námietke generálneho prokurátora o tom, že súdy sa v konaní dôsledne neriadili ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku a Obchodného zákonníka, oponoval, že konajúce súdy sa príslušnými právnymi predpismi štandardne riadili. Následne vo všeobecnosti charakterizoval zmluvu o dielo a vyjadril sa k rozsahu dôkaznej povinnosti súdov. V tejto súvislosti generálnemu prokurátorovi vytkol, že v mimoriadnom dovolaní hodnotil dôkazy napriek tomu, že zákon tento postup nepozná...“

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa vyššie citovaného čl. 46 ods. 1 ústavy, je aj právo účastníka občianskeho súdneho konania na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p. Odôvodnenie rozhodnutia má byť jasné a výstižné, súčasne však má obsahovať dostatok dôvodov, ktoré viedli súd ku konkrétnemu rozhodnutiu.

Preskúmaním odôvodnenia rozsudku napadnutého ústavnou sťažnosťou, dospel tunajší súd k záveru, že toto skutočne nie je dostatočné a vykazuje znaky nepreskúmateľnosti. Dovolací súd sa uspokojil s odkazom na právne závery vo veci konajúcich súdov, hoci tento postup je prípustný len v odvolacom konaní. Rovnako len v stručnosti konštatoval, že súdy sa riadili príslušnými ustanoveniami na vec sa vzťahujúcich právnych predpisov, avšak nevyjadril sa k otázke splnenia povinnosti žalobcu ako zhotoviteľa diela zo zmluvy o dielo a v tej súvislosti ani k otázke vzniku jeho nároku na zaplatenie ceny diela. Na margo absencie náležitého odôvodnenia však najvyšší súd považuje za potrebné zdôrazniť, že toto neznamena automaticky, že v konkrétnom prípade ide o rozhodnutie nesprávne čo do meritu veci, ale nesprávnym je v zmysle jeho významu ako prostriedku kontroly a správnosti súdneho rozhodnutia.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s obsahom sťažnosti a s vyjadrením najvyššieho súdu, ako aj s obsahom napadnutého rozsudku a vyžiadaného spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 8 Cb 5/2005 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05). Ústavný súd tiež nie je ani orgánom oprávneným zjednocovať právne názory všeobecných súdov (I. ÚS 199/07, II. ÚS 273/08,

IV. ÚS 331/09); v konkrétnych prípadoch posudzuje ústavný súd len ich ústavnú akceptovateľnosť (III. ÚS 313/2010).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo... prejednaná nezávislým a nestranným súdom... ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch.

Ústavný súd poznamenáva, že v obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností a prípadné porušenie týchto práv je v sťažovateľkinom prípade potrebné posudzovať spoločne.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je taktiež právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne

a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

Jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na riadny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 OSP, m. m. I. ÚS 243/07), pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 OSP) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej (m. m. III. ÚS 36/2010).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Avšak svojvoľný výklad zákonov a nerešpektovanie procesných pravidiel a procesných záruk spravodlivého procesu môže mať za následok aj porušenie základného práva a slobody sťažovateľa (III. ÚS 85/09). O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom je možné uvažovať predovšetkým v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. III. ÚS 190/08).

Podstatou sťažovateľských námietok je jej nesúhlas s právnymi závermi najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku, ďalej s nedostatočným odôvodnením tohto rozsudku, v ktorom sa dovolací súd odvolal na právne závery uvádzané v rozsudkoch okresného súdu

aj krajského súdu vydaných v sťažovateľkinej veci, a napokon tiež so spôsobom, akým sa najvyšší súd vysporiadal s argumentmi generálneho prokurátora uvedenými v ním podanom mimoriadnom dovolaní.

Predmetom konania vedeného pred najvyšším súdom bolo rozhodovanie o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora podaného na podnet sťažovateľky ako žalovanej obchodnej spoločnosti v právnej veci o zaplatenie 12 147,15 € s príslušenstvom vedenej pôvodne na okresnom súde ako súde prvostupňovom a na krajskom súde ako súde odvolacom. Najvyšší súd v rozhodujúcej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktorým mimoriadne dovolanie podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 1 OSP ako právne nedôvodné zamietol, okrem iného uviedol:

«Dovolací súd predovšetkým musí reagovať na úvod vyjadrenia žalovaného na mimoriadne dovolanie (prvá strana, druhý odsek), vypracované A., s. r. o., a podpísanou JUDr. L. N., advokátom a konateľom.

Procesné poučenia súd poskytuje účastníkom konania, ale neposkytuje ich v prípade zastúpenia účastníka advokátom (§ 5 OSP), čo platí aj o tomto prípade.

Na rozdiel od stanoviska a právneho hodnotenia v mimoriadnom dovolaní, dovolací súd vychádza z toho, že oba súdy rozhodli správne a na ich právne závery sa dovolací súd odvoláva. Zistený skutkový stav bol dostatočným podkladom pre spravodlivé rozhodnutie súdov (§ 153 ods. 1 pre odvolací súd v spojení s § 211 ods. 2 OSP). Mimoriadne dovolanie svojím obsahom bolo nad rámec samotného podnetu a neprípustne sa dotýka postupu súdov...

Základnou podmienkou pre podanie mimoriadneho dovolania je to, „že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu“.

V mimoriadnom dovolaní (na str. 4, 5) sa konštatujú všeobecné ustanovenia OSP (§ 1, § 2,) z ktorých všetky súdy v občianskoprávnom konaní vychádzajú, ďalej hmotnoprávne ustanovenia, § 1 ods. 2 zák. č. 513/1991 Z. z. Obch. zák. a urobil školský výklad pre všeobecné súdy, ktoré vo veci rozhodovali ohľadne ustanovení § 324 ods. 1, § 536 ods. 1, § 537 ods. 1, 2, § 548 ods. 1, § 554 ods. 1, 2, 4 a § 560 ods. 1 tohto zákona. Taktiež poukázal na hmotnoprávne ustanovenie § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka

ohľadne úpravy zmluvnej pokuty. Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní konštatuje, že „citovanými právnymi predpismi sa konajúce súdy dôsledne neriadili“, pričom názor dovolacieho súdu je taký, že súdy sa štandardne riadili týmito právnymi predpismi.

Zmluva o dielo, podľa rozsahu a obtiažnosti zhotovenia diela, počnúc jej uzavretím a realizáciou sa stáva zmluvou obtiažnou a často aj právne komplikovanou. Často dochádza k tomu, že dielo nemôže byť zhotovené podľa objednávky objednávateľa či už pre prekážky na strane zhotoviteľa, alebo aj objednávateľa. Podstatnou náležitosťou je, aby dielo bolo zhotovené objednávateľom prevzaté a zaplatenie dohodnutej ceny za zhotovenie a tým aj zmluva završená. Objednávateľ nemá povinnosť dielo prevziať ak vykazuje podstatné vady, ak však dielo prevezme nastáva taký stav, že samotnú zmluvu o dielo už otvárať nemôže (nezaniká mu tým právo na prípadnú náhradu škody, pokiaľ by k vzniku škody došlo). V tomto smere prvostupňový aj odvolací súd postup zachovali.

V mimoriadnom dovolaní rozoberá generálny prokurátor zmluvu o dielo, hodnotí dôkazy aj keď tento postup zákon nepozná.

V tejto súvislosti k postupu súdov a následne k postupu generálneho prokurátora k hodnoteniu tohto postupu v súvislosti s § 120 a nadväzujúcimi ustanoveniami § 125 a § 127 v spojení s § 132 OSP dovolací súd poznamenáva, že súdu pripadá do právomoci určiť rozsah dôkaznej povinnosti, pričom v kontradiktórnom konaní hlavné postavenie majú účastníci, ktorí navrhujú dokazovanie, ako aj súd, hlavne pokiaľ ide o dokazovanie, ktoré účastníci nemôžu zabezpečiť. Aj v úvode ustanovenia § 132 OSP sa uvádza: „Dôkazy súd hodnotí...“ a teda ide o právo a povinnosť súdu, do ktorého postupu nikto ani generálny prokurátor zasahovať nemôže, nemôže súd usmerňovať a súdu vytykať tento postup zvlášť keď nejde o konanie bez návrhu alebo o konanie, do ktorého prokurátor vstúpil a má práva účastníka. Rozhodnutie musí byť zrozumiteľné predovšetkým účastníkom a prípadne odvolaciemu (dovolaciemu) súdu, ktorému pripadá kompetenčné túto otázku posudzovať. Zákon dáva dostatok možnosti, aby účastník v rámci konania (opravných prostriedkov) dosiahol nápravu, ak k takým vadám došlo. Tak isto generálnemu prokurátorovi pri rozhodnutí o podaní či nepodaní mimoriadneho dovolania (§ 243e OSP) procesne nemôže zasahovať ani súd, aj keď o tomto mimoriadnom dovolaní rozhoduje. Nemožno vidieť porušenie zákona v tom, že súd mal odlišný názor na rozsah dôkaznej povinnosti

a vyhodnotenie dôkazov, ako má prokurátor. Ide o zásadnú otázku. Súd je pri rozhodovaní viazaný Ústavou SR a ostatnými zákonmi a tieto dodržiava. K porušeniu zákona môže dôjsť a len výnimočne dochádza.

Nezistil teda dovolací súd dôvody na zrušenie mimoriadnym dovolaním napadnutých rozhodnutí, preto mimoriadne dovolanie zamietol (§ 243b ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 OSP).»

Ústavný súd po preskúmaní obsahu napadnutého rozsudku najvyššieho súdu a vyžiadaného spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 8 Cb 5/2005 dospel k záveru, že napadnutý rozsudok nie je odôvodnený ústavne konformným spôsobom.

Podľa § 243c OSP, vety pred bodkočiarkou, pre konanie na dovolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa, pokiaľ nie je ustanovené niečo iné.

Z citovaného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku teda okrem iného vyplýva, že pre konanie na dovolacom súde neplatia ustanovenia o konaní na súde odvolacom, teda ani ustanovenie § 219 ods. 2 OSP, ktoré umožňuje odvolaciemu súdu, v prípade ak sa tento v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedziť sa pri odôvodnení odvolacieho rozhodnutia na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

V súlade s ustanovením § 157 ods. 2 OSP je povinnosťou všeobecného súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať aj právnej stránky rozhodnutia. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že povinnosť súdu rozhodnutie náležite v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 OSP odôvodniť je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa vysporiadava so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnených nárokov, ako aj so špecifickými námietkami účastníka (III. ÚS 198/2011). K obdobným záverom dospel tiež Európsky súd pre ľudské

práva a slobody v súvislosti s čl. 6 ods. 1 dohovoru, keď do práva na spravodlivé prejednanie vecí zahrnul aj právo účastníka súdneho konania na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (pozri Repík, Bohumil. Evropská úmluva o ľudských právach a trestní právo. 2002. 152 s., tiež nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 248/2010 z 21. októbra 2010).

Pokiaľ v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora odôvodní dovolací súd právne posúdenie predloženej veci len odkazom na jej právne posúdenie súdmi nižších stupňov bez zrozumiteľnej a výstižnej argumentácie, ktorou by dovolací súd sám vyhodnocoval hmotno-právnu stránku napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, poruší tým nielen zákonné pravidlá vyplývajúce z § 157 ods. 2 OSP, ktorými sa má dovolací súd v zmysle § 243c OSP spravovať, ale súčasne tým poruší aj základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Porušením uvedených procesných pravidiel sa stal rozsudok najvyššieho súdu z hľadiska práva nepreskúmateľný (zmätočný), teda z pohľadu ústavného práva arbitrárny, resp. zjavne neodôvodnený.

Dokonca, aj pokiaľ ide o odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, pre ústavne konformné odôvodnenie takéhoto rozhodnutia nepostačuje, ak sa odvolací súd v rozhodnutí obmedzí len na stotožnenie sa s dôvodmi uvedenými v prvostupňovom rozhodnutí, a neuvedie žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by potvrdili alebo vyvrátili relevantné tvrdenia uvedené v odvolaní. Takéto rozhodnutie by podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu bolo nezlučiteľné s požiadavkami vyplývajúcimi zo základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 149/2009, resp. č. 71/2009 Zbierky nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky).

Ústavne akceptovateľný by preto bol v predloženom prípade len taký postup dovolacieho súdu, pri ktorom by tento riadne vyhodnotil závery súdov nižších stupňov a náležite by sa vyjadril k právnenému posúdeniu veci, súčasne reagujúc na všetky relevantné

argumenty generálneho prokurátora uvedené v jeho mimoriadnom dovolaní. Keďže v sťažovateľkinej veci takto dovolací súd nepostupoval, porušil tým jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Keďže rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Obdo/6/2010 z 30. júna 2011 došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky (bod 1 výroku tohto nálezu), ústavný súd v nadväznosti na to zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľka si uplatnila náhradu trov právneho zastúpenia v sume 589,10 € za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 10 ods. 1 a 2, § 14 ods. 1 písm. a) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) vychádzajúc zo žalovanej sumy uplatnenej v konaní pred všeobecnými súdmi. Na základe uvedeného určila sťažovateľka odmenu za 1 úkon právnej služby na sumu 287,14 € a paušálnu náhradu za 1 úkon na sumu 7,41 €.

Ústavný súd považuje za dôvodné priznať úhradu trov právneho zastúpenia uplatnených právnym zástupcom sťažovateľky za označené dva úkony právnych služieb vykonané v roku 2011, avšak pri určení výšky týchto trov je potrebné vychádzať z princípu, podľa ktorého je predmet konania – ochrana základných ľudských práv a slobôd – v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je odlišný od predmetu konania vedeného pred všeobecnými súdmi.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa § 11 ods. 3 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi; v ostatných prípadoch sa základná sadzba tarifnej odmeny určí podľa § 10.

V prvom polroku 2010 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 741 €, a preto odmena za 1 úkon právnej služby predstavuje sumu 123,50 € a paušálna náhrada za 1 úkon sumu 7,41 €.

Ústavný súd považuje za dôvodné priznať sťažovateľke úhradu trov právneho zastúpenia za obidva vyúčtované úkony právnej služby vykonané v roku 2011, a preto porušovateľa základného práva zaviazal na zaplatenie úhrady trov právneho zastúpenia sťažovateľke v sume 261,82 € na účet jej právneho zástupcu tak, ako je uvedené v bode 3 výrokovej časti tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2012